

РЕЗЮМЕТА И АВТОРСКА СПРАВКА

за приносния характер на трудовете

на гл. ас. д-р Весела Чергова,

представени за участие в конкурса за академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология (морфология на съвременния португалски език), обявен от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 9, от 02.02.2016 г.

Научните ми интереси са насочени към сферата на португалското езикознание и по-специално към морфосинтактичните характеристики на глаголната система. Монографията, предложена като хабилитационен труд, разглежда темпоралната организация на екстензивния елемент от базисната модална система – индикатива. Част от представените за участие в конкурса публикации са тясно свързани с тази тема, други засягат различна езиковедска проблематика. Публикациите не са използвани в предишни процедури за научни степени и академични звания.

Монография:

1. Чергова, В. *Категориална организация на подсистемата на португалския индикатив*. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2016, 445 с., ISBN: 978-954-07-4087-4.

Тази монография, състояща се от две части, е основният труд, който представям за участие в конкурса.

Първата част е съставена от две глави и развива теоретико-методологическата основа на изследването. Тя се спира на дефинициите и дистрибутивните признаци, засягащи категориалните отношения в модалността, темпоралността и аспектиалността, върху които се опира анализът на индикативните форми в португалския език. Използват се теоретичните модели за езика, за йерархичната организация на граматическите форми и значения и за тяхното описание, изведени от Йозеф Гринберг, Емил Бенвенист, Еухенио Косериу, Юрий Степанов, Александър Бондарко, Георги Герджиков, Иван Кънчев, Мария Китова, Евгения Вучева, Иван Куцаров, Руселина Ницолова.

Втората част е посветена на описанието на инвариантните, дистрибутивните и контекстуалните значения на синтетичните и аналитичните индикативни форми от темпоралните подкатегории *глаголно време*, *таксис* и *перспектива*. Очертават се онези контекстуални условия, при които се пораждат вторични аспектиални и надстроечни модални значения. За тях португалският език няма специфичен морфосинтактичен инструмент и следователно ги изразява чрез взаимодействието между маркерите на контекста и инвариантните значения на модално-темпоралните форми. Проведеното изследване позволява в заключенията да се обособят структурите на индикативната подсистема и на категориалните значения на индикативните форми, да се съпоставят структурите на индикативната и на конюнктивната подсистеми, за да се очертае йерархичната организация на глаголните категории в съвременния португалски език.

Изследването се основава на корпус, ексцерпиран от съвременна художествена проза, периодичен печат от електронни издания, сценарии на кинематографични произведения, така че употребата на формите да бъде проследена в различни регистри и статистически да се

установят процесите по избледняване на даден вид семантика или употреба на някои от глаголните форми на португалския индикатив.

Като приноси в рамките на португалистиката оценявам следните постановки, анализи и заключения в монографията:

➤ Обосновават се дистинктивните признаци [несубективност (-) / субективност (+)] на базисната модална опозиция между индикатив и конюнктив, като се уточнява статуса на не-наклонения на императива и кондиционала в съвременния португалски език;

➤ Темпоралните форми се изследват в триизмерното пространство на езиковото съдържание като инвариантни (прототипни) значения на модално-темпоралните форми в глаголната система, като дистрибутивни значения в семантичното поле на всяка темпорална форма и като контекстуални значения, преливащи в полетата на други темпорални единици;

➤ Проследява се процесът на пораждаване на аспектуални значения при употребата на темпоралните форми в присъщите на инвариантното им значение функционално-семантични полета. Наблюдават се и процесите по активиране на надстроечни модални значения и други дискурсивни значения, когато индикативните форми функционират в неприсъщи на инвариантното им значение темпорални полета;

➤ Установява се емпирично, че най-широка гама от аспектуални значения биват изразявани от двете синтетични форми за едновременност в неотносителен и в относителен таксис – презенс и имперфект; относително богата гама от аспектуални значения от полето на кратността и продължителността на глаголното действие, без обичайни и гномически стойности, се реализират и от двете синтетични форми от предходността на неотносителен и относителен таксис – аорист и плусквамперфект; силно редуциран брой аспектуални значения (относителна кратност и продължителност) изразяват двете синтетични форми от следходността в неотносителен и относителен таксис – футурум и футурум претерити;

➤ Установяват се емпирично надстроечните модални функции от епистемичен характер, свързани с полето на вероятността и възможността, на синтетичните форми от следходността – футурум, футурум претерити; на синтетичната форма от относителна едновременност – имперфект; както и на аналитичните форми от вторична перспектива – ретроспективен футурум (*terá + participio passado*), ретроспективен футурум претерити (*teria + participio passado*), проспективен презенс (*tenho de + infinitivo*);

➤ Описват се отношенията между синтетичните и аналитичните темпорални форми, като се очертават допирните точки на парадигмата на ретроспективната вторична перспектива (*ter + participio passado*) с аспектуалните категории за завършеност и резултативност, както и допирните точки на парадигмата на проспективната вторична перспектива (*ter de + infinitivo*) с модалните подкатегории от аналитичната деонтична модалност и надстроечната епистемична модалност;

➤ Открояват се категориалните значения без парадигматична реализация, които се конструират посредством дискурса и функциите на темпоралните форми в него – инактуалност на мнение или действие в момента на изказване, несвидетелственост и преизказност на действието; адмиративност; дубитативност (недоверие, несъгласие, иронизиране) на говорещия спрямо изказаното действие; упрек или самоупреждане; вежливост; желателни изказвания;

➤ Доказва се тезата, че базисната модалност, въплътена в опозицията на категорията наклонение (индикатив / конюнктив) е доминиращата глаголна категория, въз основа на която се изграждат темпоралните отношения в португалската глаголна система – доминирана морфологична категория. Това обяснява и парадигматичната редукция на темпоралните отношения в маркираното наклонение (конюнктив) спрямо разгърнатата структура на темпоралните отношения в немаркираното наклонение (индикатив).

Статии, свързани с темата на хабилитационния труд:

2. Чергова, В. „Функции на португалския индикативен имперфект“ – Доклади от Симпозиум с международно участие по повод 45 години от основаването на испанска филология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2008, 87–91, ISBN 978-954-07-2741-7.

Статията разглежда инвариантното значение на индикативния имперфект в базисната модална опозиция и темпоралните подкатегории *глаголно време*, *таксис* и *перспектива*. Проследява дистрибутивните функции на имперфекта в полето на относителната едновременност и контекстуалните му функции в други темпорални полета като неотносителна едновременност и следходност, включително функциите на „прелюдиен имперфект“, несвидетелските и преизказните му функции в структурата на дискурса. Част от дистрибутивните значения, описани в статията, са преоценени по-късно в горепосочената монография.

3. Chergova, V. “Particularidades do Sistema Verbal Português no Indicativo” – *Étude Romanes de Brno* 30/2009/. Brno, Masarykova Univerzita, 2009, 197–209, ISSN 1803-7399.

Статията предлага модел за вътрешна организация на индикативните темпорални форми. Той се основава на концепцията, че категориите модалност и темпоралност са сложни категории, йерархично организирани на различни структурни нива на езика и речта. Морфологичното ядро на модалността се изразява чрез наклоненията за индикатив и конюнктив, а темпоралността – чрез морфологичните (синтетични и аналитични) средства за изразяване на глаголно време (*tempo*), таксис (*plano*) и перспектива (*perspectiva*). По този начин се обосновава твърдението, че модалните функции на футурум и футурум претерити, традиционно тълкувани като условно наклонение, представляват епистемични модални значения, активирани чрез транспозиция на темпоралните им стойности.

4. Chergova, V. “A posição do Pretérito Perfeito Simples (Aoristo) no sistema modo-temporal português” – *STUDIA ROMANICA BRATISLAVENSIA* 6. Bratislava, University Comenius, 2009, 57–66, ISBN 978-80-89137-50-3.

Статията разглежда португалския аорист от гледна точка на категориите наклонение, време и аспект. Очертава мястото му в португалската модално-темпорална система чрез съпоставителен анализ на аориста с презенса, перфекта, имперфекта и плюсквамперфекта, с които споделя общия модален признак [несубективност (–)] и от които се разграничава по признаците на темпоралните подкатегории *глаголно време*, *таксис* и *перспектива*. Така помоему се преодоляват някои опити в португалистиката за поставяне на знак за равенство между системните темпорални значения на аориста и аспектиалните стойности, които формата проявява в контекста.

5. Чергова, В. „Португалският перфект и мястото му в съвременната глаголна система“ – *Езици и култури в диалог – традиции, приемственост, новаторство (Конференция по повод 120 години ФКНФ)*. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2010, 229–234, ISBN 978-954-07-3075-2.

Статията разглежда особеностите на португалския перфект чрез преглед на становищата в португалистичната лингвистична литература, чрез очертаване на опозитивните му отношения с презенса и аориста, както и в съпоставка с останалите аналитични форми от вторичната

ретроспективна перспектива. Това позволява да се обособи инвариантното му значение като *ретроспективен презенс*, който в речта присъства с подчертано аспектуално значение на завършеност или резултативност на действие, пряко ориентирано спрямо момента на изказване. Формата участва и в парадигмата на подкатегорията *ефективен резултат* на португалския перифрастичен аспект.

6. Chergova, V. “Os Futuros do Indicativo: valores modais complementares” – *Лузофонски отгласи (Ecos da Lusofonia)*. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, 2012, 225–232, ISBN: 978-954-07-3075-2.

Статията разглежда интерпретациите на португалските футурумни форми в рамките на модалността като условно наклонение и проблематизирането на темпоралното им съдържание, поради това че не може да бъде обвързано с признака фактивност. Анализират се темпоралните признаци и употреби на футурум и футурум претерити в следходността на неотносителния и относителния таксис, като се съпоставят с употребите в темпоралния контекст на неотносителна едновременност (като интензивни синоними на презенса), където се активират техни епистемични значения, свързани с полето на вероятността и възможността. Разглежда се и употребата на футурум претерити като интензивен синоним на футурума с епистемични стойности.

7. Chergova, V. “Recursos para exprimir valores epistémicos na anterioridade” – *Diálogos com a Lusofonia (Segundas Jornadas de Língua Portuguesa e Culturas Lusófonas da Europa Central e de Leste, Universidade de Sôfia Sveti Kliment Ohridski)*. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, 2012, 167–174, ISBN: 978-954-07-3359-3.

Статията анализира португалските морфосинтактични средства за изразяване на епистемични значения относно действия от полето на неотносителната предходност. Изхожда се от понятието за епистемична модалност, зададено от Китова, като вид вторична модална оценка на говорещия за достоверността на съдържанието на пропозицията, което я обособява като надстроечна модалност спрямо базисната. Разглежда се ролята на темпоралните отношения (и по-специално на футурум и на футурум претерити) за изразяването на епистемични стойности. Вниманието е съсредоточено върху анализа на темпоралните значения на ретроспективния футурум (*terá + participio passado*) и на ретроспективния футурум претерити (*teria + participio passado*), които съчетават футурумни темпорални стойности със значения на ретроспективност, завършеност и резултативност. Описват се контекстуалните условия, при които чрез тези аналитични форми се активират функции на епистемична оценка на действия от неотносителната предходност, т.е. от полето на аориста, за които говорещият няма сведения и формулира умозаключителни или предположителни изказвания.

8. Chergova, V. “La funcionalidad de los auxiliares «haber» y «tener» en portugués y español” – *EL ESPAÑOL: TERRITORIO DE ENCUENTROS*. Sofía, Editorial Universitaria «San Clemente de Ojrid», 2012, 160–167, ISBN: 078-954-07-3463-7.

Статията е посветена на съпоставителния анализ на спомагателните глаголи в парадигмата на ретроспективната вторична перспектива на португалския и испанския глагол. Темата се въвежда чрез дефиниране на понятието за спомагателен глагол и чрез кратък исторически преглед на избора на спомагателен глагол (*ter/tener* или *haber/haber*) при образуването на сложните времена в двата романски езика. Проследяват се семантичните особености на сложните темпорални форми в португалския език, образувани с глагола *ter*, спрямо семантичните особености на сложните темпорални форми в испанския език, образувани с глагола *haber*. Спомагателният глагол *ter* в португалския език очевидно оказва влияние върху

функциите на перфекта, а оттам и върху функциите на аориста в португалския език, които се разграничават от функциите на своите испански еквиваленти. Статията се спира и на особеностите на аспектуалните конструкции от подкатегорията резултат, които в испанския език също може да бъдат въведени от спомагателен глагол *tener*. В заключение се установява, че въз основа на спомагателния си глагол португалските ретроспективни форми изграждат и парадигмата на резултативния аспект, докато в испанския език се наблюдава обособяване на ретроспективната темпорална парадигма с глагол *haber* и на резултативната аспектуална парадигма с глагол *tener*.

9. Чергова, В. „Истина, реалност или обективност изразява португалският индикатив?“ – *Времената отлитат, написаното остава! (Изследвания в чест на доц. д-р Ани Леви)*. София, Нов български университет, 2013, 263–277, ISBN: 978-954-535-758-9.

Базисната модална стойност на индикатива в португалския език, в съпоставка с конюнктива, обикновено се дефинира чрез признаци като истинна стойност, фактивност, реалност или обективност. Тези признаци имат отношение към понятия от областта на теориите за истината и формалната логика, които следва да се разграничат от лингвистичната им дефиниция, защото водят до смесване на концепции, свързани с равнището на думата (понятието) и изречението (създението). Статията разглежда посочените признаци в светлината на езиковата концептуализация на предметната действителност, която в португалския език е намерила специфичен морфологичен ресурс за изразяване. Изтъква се ролята на говорещия като субект, който споделя когнитивния код на дадена езикова общност, като субект на изказването и като субект, изграждащ дискурса. Въпросът за сполучливото дефиниране на базисната модална стойност на индикатива е особено важен, тъй като се отразява на функционално-семантичното описание на темпоралните морфемии и на техните значения в изказа и в дискурса.

10. Чергова, В. „Полисемията при лексикалните и категориалните морфемии“ – *Десета конференция на нехабилитираните преподаватели и докторанти от ФКНФ*. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2013, 13–23, ISBN: 978-954-07-3633-4.

Статията разглежда проблема за многозначността при категориалните морфемии за време с общо модално съдържание *несубективност* в португалския език от позициите на семантичните теории за понятието и езиковото значение, от една страна, и от гледна точка на категориалната парадигма и синтагматичното ѝ проявяване, от друга. Същевременно този процес се съпоставя с механизмите за генериране на нови специфични семи в семантичната структура на лексикалното съдържание на думата. Полисемията обикновено се разглежда като явление в лексикалната сфера на езиковата материя, като повечето учени определят реализацията ѝ в речта като поливалентност. Статията търси допирните точки и различията в симбиозата между обозначение и значение при категориалните и лексикалните морфемии.

11. Chergova, V. “O papel da transposição nas relações categoriais” – *Atas das III Jornadas de Língua Portuguesa e Culturas Lusófonas da Europa Central e de Leste*. Budapeste, Universidade Eötvös Loránd, 2014, 116–126, ISBN: 978-963-12-0391-2. (издание на електронен носител)

Статията разглежда транспозицията като семантичен пренос, при който в определен контекст интензивният член на дадена граматична опозиция функционира в полето на своя екстензивен корелат. Това определя транспозицията като противоположен процес на неутрализацията. Отчита се фактът, че интензивният елемент в опозитивната двойка „носи“ по-

голям семантичен товар, експресивността на формите в транспозиция е по-подчертана и може да се превърне в механизъм за изразяване на нови категориални значения, за които конкретният език не разполага със специализиран морфологичен инструмент. В тази перспектива се обясняват функциите на вежливост, вероятност и възможност (условност) на португалските синтетични форми за футурум, имперфект и футурум претерити.

12. Chergova, V. "A configuração das relações temporais nos subsistemas da subjectividade e da não subjectividade do português contemporâneo" – *Horizontes do saber filológico*. Sófia, Editora Universitária Sveti Kliment Ohridski, 2014, 107–117, ISBN: 978-954-07-3731-7.

Статията прави съпоставка между организацията на темпоралните отношения в подсистемата на несубективността (индикатива) и в подсистемата на субективността (конюнктив). Тази съпоставка се опира на концепцията на Йозеф Гринберг за йерархичната организация на категориите и на модела на Еухенио Косериу за структурата на темпоралните категории в романските езици. Установява се, че темпоралните форми, споделящи общия екстензивен елемент *несубективност* в доминиращата модална категория, изразяват всички темпорални подкатегории. В подкатегорията глаголно време има морфемите за предходност (+), едновременност (–) и следходност (+) в неотносителен и в относителен таксис, които се отразяват и върху отношенията между формите от първична перспектива (–) и ретроспективните и проспективните форми от вторична перспектива (+). Темпоралните форми, споделящи общия интензивен елемент *субективност*, се изразяват чрез парадигматическа редукция. В подкатегорията глаголно време се наблюдават само отношения на предходност (+) и непредходност (–) в неотносителен таксис, а категорията глаголно време не се реализира в относителен таксис на конюнктив, като тези особености се отразяват и на формите от вторична перспектива.

13. Чергова, В. „Йерархичност на категориалните значения и форми“ – *Мислене, език, реч – Изследвания в чест на проф. дфн Евгения Вучева*. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2014, 184–192, ISBN: 978-954-07-3757-7.

Статията разглежда концепцията за йерархичната структура на езиковите единици и съдържания и нейната методологическа релевантност. Спира се на йерархичната организация на семите в рамките на една езикова единица, на йерархичността на езиковите форми със синтетичен и аналитичен строеж, на йерархичността във вътрешната организация на сложните граматически категории и в категориалната организация на именните и глаголните подсистеми.

14. Chergova, V. "Estudo contrastivo da configuração das categorias verbais em português e em búlgaro" – *STUDIA IBERYSTYCZNE (Światy języka portugalskiego)*, 13. Kraków, Księgarnia Akademicka, 2014, 297–316, ISSN: 2082-8594 (e-ISSN: 2391-7636).

Статията предлага съпоставителен анализ на глаголните системи на португалския и на българския език. Анализът се основава на постулата, че всяка глаголна категория изразява вид отношение и се дефинира на универсалното равнище на речевата дейност, а на историческото равнище (в конкретните езици) се реализира чрез специфични форми. Също така се позовава на йерархичната структура на глаголните категории и техните изразни средства, за да покаже, че структурирането на глаголните категории отразява своеобразната „картина на света“ на езиковата общност. В заключение се стига до извода, че доминиращата категория в португалския език е базисната модалност (индикатив / конюнктив), доминираната категория е темпоралността (глаголно време, таксис, перспектива), а надградена над тях, използваща

различни морфосинтактични и дискурсивни средства за изразяване, е аспектуалността (перифрастичен аспект и други изразни средства). В българския език доминираща категория с обособен лексикално-морфологичен инструмент се явява категорията *вид на глагола* (ядро на аспектуалността), въз основа на която се изграждат темпоралните отношения (глаголно време, таксис и вид на действието), а надградени над тях са лексикалните, аналитичните, синтактичните и дискурсивните средства за изразяване на модалност (кондиционал, конклузив, ренаратив, дубитатив, конюнктив, подбудителност, желателност, адмиратив).

15. Чергова, В. „Структура на категорията модалност в съвременния португалски език“ – *В началото бе словото... (Сборник в чест на проф. Мария Китова-Василева, д.н.)*. София, Нов български университет, 2015, 299–313, ISBN: 978-954-535-870-8.

Статията представлява опит за систематизиране и структуриране на средствата за изразяване на различни модални значения в португалската глаголна система. Модалността се възприема като хиперкатегория, която реализира обобщаващо категориално съдържание на *отношение на говорещия към действието в изказването му*, а то от своя страна съдържа подзначения от полетата на (не)субективната оценъчност, епистемичността, потенциалността, деонтичността, желателността, алетичността, дубитативността, адмиративността, евиденциалността, емоционалната оценъчност и т.н., които намират различни изразни средства, йерархично организирани в синкатегории. По този начин в португалския език се обособява следната йерархично организирана структура на модалността: *лексикална модалност* (модална семантика на глаголните лексеми), *базисна модалност* (модална семантика на глаголните морфемии за наклонение: индикатив и конюнктив), *перифрастична модалност* (аналитични морфологични средства на модалността), *надстроечна модалност* (факултативни епистемични функции на глаголни времена и модални перифрастични конструкции), *изреченска модалност* (реализирана чрез структурата на предикацията) и *дискурсивна модалност* (модални съдържания, кодирани чрез структурата на дискурса).

16. Чергова, В. „Мястото на кондиционала и императива в съвременната португалска глаголна система“ – *XII конференция на нехабилитираните преподаватели и докторанти от ФКНФ*. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2015, 78–86, ISSN: 1314-3948.

Статията се стреми да очертае обхвата на базисната модалност в съвременния португалски език. Традиционно наклонението (морфологичното ядро на хиперкатегорията модалност) се разглежда в португалстиката като четиричленна категория: индикатив, конюнктив, императив и кондиционал. Индикативът и конюнктивът доказват семантично, формално и функционално принадлежността си към базисната модалност, защото задават базисното модално отношение [несубективност (-) / субективност (+)] чрез категориални морфемии, въз основа на които се кодират темпоралните отношения. Императивът и кондиционалът имат коренно различни семантични, формални и функционални характеристики, които не защитават позицията им на наклонения. Императивът се доказва като средство на дискурсивната интенционална категория *апелативност*, а кондиционалът – като функция на индикативни темпорални единици в полето на надстроечната епистемична модалност.

Статии, свързани с други езиковедски теми:

17. Чергова, В. „Инфинитив и наклонение“ – *Това чудо – езикът! (Изследвания в чест на проф. д-р Живко Бояджиев)*. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2007, 416–422, ISBN 978-954-07-2374-7.

футурумните форми и по-специално на теорията за възможностния епистемичен статус в интерогативни и декларативни предикации. Разгледаните употреби позволяват епистемичните функции на футурума да имат дискурсивен прочит на упрек при третоличен субект на глагола. Съпоставят се испанските структури с португалските изразни средства на епистемичността и упрека.

22. Чергова, В. „Конюнктивният имперфект в системата, нормата и речта на съвременния португалски език” – *Научни трудове в памет на ГЕОРГИ ГЕРДЖИКОВ*. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2011, 244–252, ISBN 978-954-07-2992-3.

Статията представя обобщенията и изводите от изследване, посветено на функциите на конюнктивния имперфект в съвременния португалски език, в което се прилагат теоретичните концепции и методи на Георги Герджиков. Защищава се постановката за две функционални единици – неотносителен и относителен конюнктивен имперфект, които се различават по своите инвариантни стойности в категориите *глаголно време* и *таксис*, както и по речевите си реализации. Задават се общите характеристики на португалската модално-темпорална система.

23. Чергова, В. „Португалският конюнктивен имперфект в подчинена определителна предикация” – *Проф. д-р Върбан Вџтов – Юбилеен сборник*. Велико Търново, Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, 2011, 391–406, ISBN: 978-954-524-810-8.

Статията се спира на взаимодействието на конюнктивния имперфект с информационната структура на именната синтагма, когато функционира като неин модификатор в състава на подчинени определителни изречения. Разглежда се връзката между степените на конкретизиране на антецедента чрез процесите по неговото разграничаване („дискриминиране“) и ограничаване („делимитиране“), описани съгласно концепцията на Косериу за структурата на детерминативните процеси.

24. Chergova, V. “Algunos usos de los parónimos en los juegos lingüísticos en la comunicación informal” – *Actas II Jornadas de Hispanismo 2009-2010 (Juegos lingüísticos III)*. Sofia, Departamento de Estudios Iberoamericanos de la Universidad «San Clemente de Ojrid» / Instituto Cervantes de Sofia, 2012, 57–60, NIPO 503-12-052-2. (издание на електронен носител)

Статията се спира на изразните възможности на паронимите в езиковите игри. Разглеждат се устойчиви конструкции от неформалното общуване, които се разграждат и прекомпозират чрез паронимни форми и механизми, наподобяващи каламбур. Ефектът от това явление е насочен към игрово изразяване на смешни, комични и иронични съдържания.

25. Чергова, В. „Езикови средства в служба на манипулацията“ – *Отвъд думите – Юбилеен сборник по случай 70-годишнината на Рафаел Алварадо*. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2014, 47–56, ISBN: 978-954-07-3881-9.

Статията разглежда манипулацията като категория на смисъла с интенционален характер, която се корени в комуникативната ситуация. Обхватът на понятието се дефинира в съпоставка със сродните речеви въздействия като убеждаване, внушение, лъжа и демагогия. Спира се програмно на различните езикови равнища, чрез чиито структури може да се проведе манипулативно вербално въздействие. Сред тях се нареждат елементите на фонологично

равнище, които съставляват „акустичната маска“ на говорещия, лексикалният и морфосинтактичният подбор на средствата за изграждане на дискурса с манипулативна претенция, цялостната микро- и макроструктура на текста/дискурса.

23.03.2016 г., гр. София